

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 2. december 2010

Kontor: Statens Institut for Strålebeskyttelse

J.nr.: 7-307-40-22/1

Sagsbeh.: ku

Grundnotat

Forslag til Rådets direktiv (Euratom) om håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald

KOM(2010) 618 endelig

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt revideret forslag til et nyt direktiv om brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald. Direktivets mål er at fastsætte en ramme på fællesskabsplan for ansvarlig håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, der indebærer, at medlemsstaterne træffer passende nationale foranstaltninger for at sikre et højt sikkerhedsniveau og for at opretholde og fremme information af offentligheden og dens deltagelse.

2. Baggrund

Den 3. november 2010 fremlagde Kommissionen revideret forslag til et nyt direktiv om håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald – KOM(2010) 618 endelig. Direktivforslaget erstatter Kommissionens tidligere forslag fra 2003, KOM (2003) 32, som indgik i Kommissionens oprindelige pakke i 2003 om nuklear sikkerhed. Under drøftelserne i Rådet i 2003 kunne der hverken opnås flertal for at forkaste eller vedtage forslaget. I stedet blev der i 2004 i enighed vedtaget Rådets konklusioner om sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, hvilket førte til oprettelsen af Rådets arbejdsgruppe for nuklear sikkerhed (WPNS) og senere European Nuclear Safety Regulators Group (ENSREG). Begge grupperne har gennemført et betydeligt udredningsarbejde om samarbejdet om nuklear sikkerhed og radioaktivt affald i Europa og internationalt, og Kommissionen finder nu efter den vellykkede vedtagelse af direktivet om nuklear sikkerhed (2009/71/Euratom), at tiden er moden til at genstarte bestræbelserne på at fastsætte en retlig ramme på EU-plan for håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald ved at ajourføre og erstatte Kommissionens forslag fra 2003 med det foreliggende forslag.

3. Hjemmelsgrundlag

Euratom-traktaten, særlig artikel 31 og 32.

Vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Håndteringen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald er og vil fortsat være et nationalt ansvar. Kommissionen finder dog, at det er et område, hvor national

lovgivning skal suppleres med lovgivning på EU-plan på grund af sikkerhedens grænseoverskridende aspekt. Samtidig vil Kommissionen i henhold til reglerne for det indre marked sikre ensartede spilleregler for at undgå konkurrenceforvridning.

Den eksisterende EU-lovgivning omfatter ikke alle aktiviteter og anlæg i tilknytning til håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på lang sigt og heller ikke aspekter såsom nationale politikker og gennemførelsen heraf eller oplysning af offentligheden og dens deltagelse i beslutningsprocessen. Derfor dækker de eksisterende instrumenter på EU-plan efter Kommissionens vurdering ikke dette område i tilstrækkeligt omfang.

Regeringen kan på det foreliggende grundlag støtte Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Det generelle mål med forslaget er at fastsætte en retlig ramme på EU-plan for håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald som en integrerende del af en sikker brug af atomenergi til elektricitetsproduktion og af radioaktive stoffer inden for medicin, industri, landbrug, forskning og uddannelse. De specifikke mål med hensyn til realisering af det generelle politiske mål er:

- at sikre, at arbejdstagerne og befolkningen beskyttes mod farer i forbindelse med ioniserende stråling nu, i fremtiden og på tværs af nationale grænser
- at indføre de højeste sikkerhedsstandarder for håndtering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel
- at undgå at pålægge fremtidige generationer urimelige byrder
- at opnå et vedvarende politisk engagement i håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald på lang sigt
- at sikre, at politiske beslutninger omsættes til klare bestemmelser for gennemførelse af alle skridt i håndteringen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel fra frembringelse til deponering
- at opnå og opretholde løbende forbedringer af håndteringssystemet baseret på en trinvis beslutningstagning og social accept
- at sikre passende og gennemsigtigt forvaltede finansielle ressourcer, der er tilgængelige, når der er behov herfor, i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om dette forslag.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Den gældende danske lovgivning omfatter følgende love:

- Lov nr. 170 af 16. maj 1962 om nukleare anlæg (atomanlægsloven).
- Lov nr. 244 af 12. maj 1976 om sikkerhedsmæssige og miljømæssige forhold ved atomanlæg m.v. (atomanlægssikkerhedsloven). Loven er kun delvis sat i kraft.

- Lov nr. 94 af 31. marts 1953 om brug m.v. af radioaktive stoffer.
- Lov nr. 322 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader (nukleare skader).

De danske retsfor skrifter skal ajourføres i overensstemmelse med dette direktivfor-
slag, og der skal udarbejdes et egentlig program (handlingsplan) for håndtering af
radioaktivt affald her i landet.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for statsfinanserne eller
samfundsøkonomien.

9. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Euratom-spørgsmål.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte forslaget, der sigter mod at styrke sikkerheden i bred
forstand i forbindelse med håndtering af radioaktivt affald og brugt nukleart
brændsel.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre medlemslandes officielle
holdning til forslaget.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens forslag til Rådets direktiv om forvaltning af brugt nukleart brænd-
sel og radioaktivt affald, KOM(2003) 32, blev forelagt den 23. februar 2004 til
orientering.